

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет сценічного мистецтва
Кафедра майстерності актора

ОСНОВИ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА

Музично-драматичний клас

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу

Харків, ХДАК, 2023

УДК 784(073)

О-75

Друкується за рішенням науково-методичної ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 13 від 07.06.2023 р.)

Рецензенти:

Заслужений діяч мистецтв України, доцент кафедри майстерності актора,
декан факультету сценічного мистецтва Харківської державної академії
культури

Ігор БОРИС

Заслужений артист України, доцент кафедри народних інструментів
Харківської державної академії культури

Віктор ЦИЦИРЄВ

Укладач:

Доцент, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри майстерності актора
Алла ГУРІНА

Основи вокального виконавства (Музично-драматичний клас) :
О-75 прогр. та навч.-метод. матеріали для бакалаврів **2 курсу** спец. 026
«Сценічне мистецтво», освітня програма «Акторське мистецтво
драматичного театру та кіно» / М-во культури та інформ. політики
України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т сценічного мистецтва,
Каф. майстерності актора ; [уклад. А. В. Гуріна]. — Харків : ХДАК,
2023. — 25 с.

Навчальний курс «Основи вокального виконавства. (Музично-драматичний клас) » забезпечує формування теоретичних знань і практичних вокально-сценічних навичок у вихованні майбутніх акторів. Курс розроблено для професійної підготовки акторів. Для викладачів, студентів, аспірантів.

УДК 784(073)

© Харківська державна академія культури, 2023р.
©А.В. Гуріна А.В., 2023

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ.....	4
АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ.....	8
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	11
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	15
САМОСТІЙНА РОБОТА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НЕЇ.....	16
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ.....	18
ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	19
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	21

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1	Назва дисципліни	Основи вокального виконавства (Музично-драматичний клас)
2	Викладач	Гуріна Алла Вікторівна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	alla_hurina@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
5	Рік підготовки	2
6	Семестр	3, 4
7		
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	65
9	Самостійна робота (год.)	130
10		
11	Кількість кредитів	6,5 (3 сем – 3,5; 4 сем – 3)
12	Загальна кількість годин	195
13	Види поточного контролю	Перевірка теоретичних знань, перевірка практичних знань, перегляд практичних показів
14	Вид підсумкового контролю	3 сем – залік; 4 сем - іспит

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Основи вокального виконавства (Музично-драматичний клас)» покликана допомогти студентам оволодіти основними елементами вокально-сценічної техніки у створенні художнього образу, надати базові знання в роботі актора у сфері української та західної музичної культури.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

«Основи вокального виконавства (Музично-драматичний клас)» – обов’язкова навчальна дисципліна, яка є головною частиною загальної системи викладання фахових дисциплін, для виховання та різнобічного гармонійного розвитку фахівців спеціалізації «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно».

2.3. Мета вивчення дисципліни – ідейна і професійна підготовка майбутнього актора драматичного театру і кіно, озброєного знаннями та вміннями, які необхідні для вирішення широкого кола проблем з виховання професійних акторів для драматичних театрів, кіно і телебачення.

2.4. Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіти знаннями теорії вокального мистецтва ;
- ОВОЛОДІТИ НАВИЧКАМИ ВОКАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ
- оволодіти навичками вокально-виконавської техніки;
- сформувати досвід творчої вокально-виконавської діяльності в театрі та кіно.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

У студентів мають бути сформовані наступні загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність орієнтуватися у сфері музичної культури та розумітися на професійній вокально-сценічній діяльності.
- Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.
- Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань.
- Здатність планувати та управляти власним часом.

- Здатність використовувати навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості.
- Здатність до адаптації у нових ситуаціях, переоцінці накопиченого досвіду, аналізу своїх можливостей.
- Здатність працювати в театральному колективі.

Професійні компетентності:

- Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- Здатність до професійної мобільності та уміння адаптуватися до нових завдань.
- Здатність до самоорганізації, критики та самокритики.
- Здатність застосовувати вокально-сценічні фахові знання на практиці.
- Здатність визначати індивідуальні потреби.

У студентів мають бути сформовані наступні фахові компетентності:

- Здійснювати вокально-сценічну акторську діяльність у соціально значимих міжнародних, регіональних, обласних, муніципальних театральних установах, спрямованих на художньо-естетичний розвиток усіх категорій населення.
- Генерувати ідеї та здійснювати інтерпретацію музично-виконавського сценічного образу, закладеному у композиторському творі.
- Аналізувати вокальний твір.
- Вільно орієнтуватися в стилях, жанрах, формах світового й українського музичного мистецтва.
- Оперувати специфічною системою музично-виконавських виражальних засобів при створенні та презентації вокально-сценічного образу.
- Здійснювати вибір вокального твору (з подальшим його аналізом) для показу (демонстрації); визначати спосіб його інтерпретації.
- Брати участь у громадських дискусіях стосовно питань з історії музично-сценічного мистецтва, його актуального стану та тенденцій розвитку.
- Оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї вокально-сценічного образу.

- Викладати дисципліни, що пов'язані з вокально-сценічною майстерністю актора у загальноосвітніх школах, організаціях професійної освіти та додаткової освіти для дітей і молоді.

Уміння:

- вірно розуміти завдання, що перед ними ставляться, на основі отриманої від викладача вербальної інформації;
- вірно виконувати на практиці отримане завдання за відведений період часу;
- запам'ятовувати (тобто фіксувати) отримане завдання та самостійно працювати над вдосконаленням техніки його виконання;
- застосовувати отримані знання у практичній діяльності;
- орієнтуватися у часі, просторі та ритмі, знаходити своє місце у просторі сцени;
- поєднувати мову або вокал у русі;
- вміння працювати в різних жанрах вокальної музики
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку вокально-сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни;
- ефективно формувати комунікаційну стратегію;
- креативно мислити відповідно до проблематики сценічного мистецтва, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театрального мистецтва;
- надавати фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі музично-сценічної діяльності;
- розробляти інноваційні технології в аспекті акторської діяльності, застосовувати їх на практиці, безперервно підвищуючи у цьому власну кваліфікацію;
- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися упродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів.

Комунікація.

- надавати фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі вокально-виконавської діяльності;
- розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку вокально-сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни.

Автономія та відповідальність.

Випускник програми повинен бути відповідальним за розвиток професійного знання і практик, зокрема:

- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися упродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театального мистецтва;
- бути здатним самостійно виконувати творчі завдання.

У результаті навчання студенти повинні:

- набути концептуальні знання, включаючи певні знання сучасних досягнень у вокально-сценічному мистецтві;
- вміти критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та вокально-сценічної діяльності;
- вільно володіти основними положеннями теорії виховання голосу та вокально-сценічної майстерності актора та професійною музичною термінологією.

3. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не

виконання всіх зазначених завдань, до екзамену здобувач не допускається; пропущені заняття мають бути відпрацьовані (всі практичні завдання повинні бути виконані).

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки під час усного опитування та списування у ході контрольних робіт, на іспиті. **Норми академічної етики:** дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; використання гаджетів заохочується лише при дистанційній роботі.

3.3. Програма навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	сем	інд
1	2		4		7
III семестр					
Тема 1. Дихання у співі. Відмінності побутово-фізіологічного і вокального дихання. Три елементи вокального дихання. Термін «опора дихання». Типи вокального дихання.			8		17
Тема 2. Резонування у співі і мовленні: відмінності. Резонатори і голосовий апарат актора-вокаліста: процеси взаємодії.			8		17
Тема 3. Музичний слух та його розвиток. Координація слуху і голосу актора.			8		17
Тема 4. Особливості звукоутворення у співі. Критерії і механізми правильного вокального звукоутворення.			11		19

Разом			35			70
IV семестр						
Тема 5.Музична творчість українських та західноєвропейських композиторів. Аналіз змісту музичних творів: музичний образ та емоції актора.			10			20
Тема 6. Традиційна культура українців. Обряди й обрядові наспіви: веснянки, русальні. Семантика обрядів та обрядових наспівів.			10			20
Тема 7.Виразальні засоби музики як елементи музичного мовлення. Актор і засоби музичного мовлення.			10			20
Разом			30			60
Усього за рік			65			130

4. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1

Тема: Робота над вокальним диханням.

Мета: Виробити співацьке дихання «на опорі»

Завдання:

1. Вправи на опрацювання механізму співочого дихання
2. Вправи на знаходження вокального резонування звуку
3. Вправи на округлення красивого вокального звуку
4. Вправи на вироблення правильного вокального дихання в русі

Література: 3, 7, 9

Інтернет ресурси:

Практичне заняття №2

Тема: Пісня –гра « Дрібушечки»

Мета: Виробити узгодженість ритмо-руху тіла, співу та слова

Завдання:

1. Вивчити слова пісні-гри «Дрібушечки»
2. Вивчити мелодію пісні-гри «Дрібушечки»
3. Засвоїти правильний ритмо-рух пісні-гри «Дрібушечки»
4. Поєднати під час репетиції всі компоненти музично-сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література: 11, 12, 15, 23, 24

Інтернет ресурси: 16, 17, 21, 27

Практичне заняття №3

Тема: Пісня-гра «Горобейко»

Мета: Виробити узгодженість ритмо-руху тіла, співу та слова

Завдання:

1. Вивчити слова пісні-гри «Горобейко»
2. Вивчити мелодію пісні-гри «Горобейко»
3. Засвоїти правильний ритмо-рух пісні-гри «Горобейко»
4. Поєднати під час репетиції всі компоненти музично-сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література: 11, 12, 15, 23, 24

Інтернет ресурси: 16, 17, 21, 27

Практичне заняття №4

Тема: Пісня-гра «Соловєєчку, сватку, сватку»

Мета: Виробити узгодженість ритмо-руху тіла, співу та слова

Завдання:

1. Вивчити слова пісні-гри «Соловєєчку, савтку, сватку»
2. Вивчити мелодію пісні-гри «Солорвєєчку, сватку, сватку»
3. Засвоїти правильний ритмо-рух пісні-гри «Соловєєчку, сватку, сватку»
4. Поєднати під час репетиції всі компоненти музично-сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література: 11, 12, 15, 23, 24

Інтернет ресурси: 16, 17, 21, 27

Практичне заняття №5

Тема: Пісня-гра «Женчичок-бренчичок»

Мета: Виробити узгодженість ритмо-руху тіла, співу та слова

Завдання:

1. Вивчити слова пісні-гри «Женчичок-бренчичок»
2. Вивчити мелодію пісні-гри «Женчичок-бренчичок»
3. Засвоїти правильний ритмо-рух пісні-гри «Женчичок-бренчичок»
4. Поєднати під час репетиції всі компоненти музично-сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література: 11, 12, 15, 23, 24

Інтернет ресурси: 16, 17, 21, 27

Практичне заняття №6

Тема: Пісня-гра «Мак»

Мета: Виробити узгодженість ритмо-руху тіла, співу та слова

Завдання:

1. Вивчити слова пісні-гри «Мак»
2. Вивчити мелодію пісні-гри «Мак»
3. Засвоїти правильний ритмо-рух пісні-гри «Мак»
4. Поєднати під час репетиції всі компоненти музично-сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література: 11, 12, 15, 23, 24

Інтернет ресурси: 16, 17, 21, 27

Практичне заняття №7

Тема: Традиційна культура українців. Обрядовий наспів-веснянка «Вербовая дощечка»

Мета: Виробити узгодженість ритмо-руху тіла, співу та слова

Завдання:

1. Вивчити слова обрядового наспіву «Вербовая дощечка»
2. Вивчити мелодію обрядового наспіву «Вербовая дощечка»
3. Засвоїти правильний ритмо-рух обрядового наспіву «Вербовая дощечка»
4. Поєднати під час репетиції всі компоненти музично-сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література: 15, 27, 32, 11, 12

Інтернет ресурси: 23, 27, 34, 35, 36

Практичне заняття №8

Тема: Традиційна культура українців. Веснянка «Кроковеє колесо»

Мета: Виробити узгодженість ритмо-руху тіла, співу та слова

Завдання:

1. Вивчити слова обрядового наспіву «Кроковеє колесо»
2. Вивчити мелодію обрядового наспіву «Кроковеє колесо»
3. Засвоїти правильний ритмо-рух обрядового наспіву «Кроковеє колесо»
4. Поєднати під час репетиції всі компоненти музично-сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література: 15, 27, 32

Інтернет ресурси: 23, 27, 34, 35, 36

Практичне заняття №9

Тема: Традиційна культура українців. Русальний наспів та русальний обряд «Веду русалку»

Мета: Виробити узгодженість ритмо-руху тіла, співу та слова

Завдання:

1. Вивчити слова обрядового наспіву «Веду русалку»
2. Вивчити мелодію обрядового наспіву «Веду русалку»
3. Засвоїти правильний ритмо-рух обрядового наспіву «Веду русалку»
4. Поєднати під час репетиції всі компоненти музично-сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література: 15, 27, 32

Інтернет ресурси: 23, 27, 34, 35, 36

Практичне заняття №10

Тема: Традиційна культура українців. Русальний наспів «На гряній неділі»

Мета: Виробити узгодженість ритмо-руху тіла, співу та слова

Завдання:

1. Вивчити слова обрядового наспіву «На грянній неділі»
2. Вивчити мелодію обрядового наспіву «На грянній неділі»
3. Засвоїти правильний ритмо-рух обрядового наспіву «На грянній неділі»
4. Поєднати під час репетиції всі компоненти музично-сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями

Література:15, 27, 32

Інтернет ресурси:23, 27, 235, 34, 36

Практичне заняття №11

Тема:Українська народна пісні «По дорозі жук, жук»

Мета: Розкрити образ пісні. Виробити узгодженість рухів тіла, співу та слів

Завдання:

1. Вивчити слова пісні
2. Вивчити мелодію пісні
3. Усвідомити образ пісні
4. Розподілити ролі в пісні для хлопця та дівчини
5. Поєднати під час репетиції всі компоненти сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література:15, 32, 11 12

Інтернет ресурси:23, 34, 35, 36

Практичне заняття №12

Тема: Українська народна пісня «Ой, дівчино, шумить гай»

Мета: Розкрити образ пісні у виконанні. Виробити узгодженість рухів тіла, співу та слів.

Завдання:

1. Вивчити слова пісні
2. Вивчити мелодію пісні
3. Усвідомити образ пісні
4. Розподілити ролі для хлопця і дівчини
5. Поєднати під час репетиції всі компоненти сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література:15, 27, 32, 31

Інтернет ресурси:23, 27, 34,35, 36.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Мета практичних завдань з дисципліни «Основи вокального виконавства (Музично-драматичний клас)» є набуття студентами ключових фахових компетентностей з вокального та музично-драматичного виконавства у сфері театрального мистецтва, практична співацька, музично-сценічна і загальному зична підготовка майбутнього актора драматичного театру та кіно та музично-естетичне виховання фахівця в галузі сценічного мистецтва; а також виховання актора-громадянина з високим рівнем моральності та культури поведінки.

На практичних заняттях з «Основа вокального виконавства» студент має навчитися володіти співацьким голосом, координувати музичний слух і музичну інтонацію, володіти «опорою» дихання для вільної можливості рухатися в певному ритмі, співаючи той чи інший музичний твір чи його фрагменти відповідно до сюжету і розвитку сценічної дії. Студент має оволодіти базовою вокальною технікою та художньо-виконавськими навичками в сфері музично-драматичного напрямку театрального мистецтва. Важливим є також розвиток самоконтролю інтонації, ритму, словесної артикуляції, і танцювальних та різного виду хореографічних рухів під час вокально-сценічного виконання. В результаті студент має опанувати практичними навичками і методиками щодо самостійної роботи над вокально-художнім та музично-сценічним репертуаром. Практичні заняття мають сприяти розширенню загального музичного та музично-драматичного діапазону знань та умінь майбутніх фахівців-акторів.

Важливою є робота над складними психофізичним завданням із використанням словесної дії та допоміжних засобів виразності. Тут виконання практичного завдання відбувається в такій послідовності:

- навчитися вибудовувати лінію поведінки ролі за текстом певного фрагмента музично-драматичного твору;
- виховати у студента здатність виконувати захоплено та цілеспрямовано будь-яку, навіть зовсім просту сценічну дію;
- привити студенту почуття відповідальності за кожен виконаний ним рух;
- підтримувати емоційний тонус на високому рівні протягом всього навчального періоду.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3 семестр		
1	Дихання у співі. Елементи вокального дихання.	17
2	Резонування у співі. Голосовий апарат і резонатори у співі	17
3	Музичний слух і його розвиток. Координація слуху і голосу	17
4	Звукоутворення у співі. Критерії правильного вокального звучання	19
4 семестр		
5	Музична творчість українських композиторів. Аналіз змісту музичних творів. Музичний образ і емоції актора	20
6	Музична творчість західноєвропейських композиторів. Аналіз змісту музичних творів. Музичний образ і емоції актора	20
7	Традиційна культура українців. Обряди й обрядові пісні. Пісні-ігри, сполучення дії , слова і наспіву	20
	Разом	

9. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.

Робота над музично - сценічним образом дуже складна та кропітка. Вона потребує постійного тренування здобутих навичок та умінь. Особливу увагу при самостійній роботі студенти повинні приділяти відпрацюванню рекомендацій, порад, виправленню зауважень викладача, засвоєнню певного матеріалу, який опрацьовувався на практичних заняттях, а також умінню користуватися списком рекомендованої літератури в навчальних програмах,

Прослуховування музичного матеріалу, запропонованого викладачем. Це важливий елемент самостійної роботи студента. Самостійна робота передбачає усвідомлення змісту музичного твору на особистісному рівні.

Необхідно також прослуховувати записані зразки музичного матеріалу, що пророблялися на занятті, і тренувати артикуляцію, і засвоювати, тренувати правильну музичну інтонацію та рухи певної пісні-гри чи сполучення обрядового наспіву і обрядової дії.

Обов'язковим є домашній тренаж головного апарату, вправи на дихання, резонування звуку, відпрацювання чіткої артикуляції словесного тексту, відпрацювання уміння сполувати рух, текст та інтонацію .

Робота з Інтернетом, пошук та відбір матеріалу з використання ресурсів Інтернет прискорює та збільшує обсяг необхідного матеріалу, але разом з цим дає багато допоміжної інформації.

Робота з контрольними питаннями – самоперевірка та об'єктивна оцінка студентом своєї підготовки по минулої тематики та визначення готовності до вивчення майбутніх матеріалів.

10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

1. Виразальна роль елементів музичної мови: ритму, метру та темпу
2. Знання написання нот 1 - ї та 2 – ї октави
3. Знання термінів, що позначають темпи в музиці: повільні, помірні та швидкі
4. Виразальна роль елементів музичного мови: штрихів, динаміки та реєстрів
5. Класифікація оперних голосів за типами
6. Класифікація голосів у хорі за типами; походження і смисл слова «хор»
7. Традиційна культура українців: походження весняних обрядів і пісень; зміст, класифікація та особливості виконання (за А. Іваницьким)
8. Традиційна культура українців: походження свята русалій, зміст русальних обрядів та пісень (за А. Іваницьким)
9. Стиль романтизму в мистецтві та музиці, зокрема: характерні риси та особливості
10. Ференц Ліст як представник романтизму в музиці; його життєвий шлях, творчість.
11. Виразальна роль елементів музичної мови: гармонія і фактура
12. Семантика традиційних пісень «Вербовая дощечка» та «Ой, на горі вогонь горить»
13. Микола Леонтович: життя і творчість. Документальний фільм «Щедрик» як джерело знань про композитора
14. Фрідерік Шопен як представник стилю романтизм в музиці. ; його життєвий шлях; творчість.
15. Альфред Шнітке в історії музичної культури двадцятого століття; життя і творчість
16. Пісня-гра «Мак»
17. Пісня –гра «Горобейко»
18. Пісня –гра «Дрібушечки»
19. Пісня –гра «Соловечку, сватку, сватку»
20. Пісня –гра «Женчочок-бренчочок»
21. Українська народна пісня «По дорозі жук, жук»
22. Українська народна пісня «Вербовая дощечка»
23. Українська народна пісня «Ой, на горі вогонь горить»
24. Українська народна пісня «Веду русалку»
25. Мелодія «Оди радості» Людвіга Бетховена з Дев'ятої симфонії.

11. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою рубіжних етапів контролю у формі усного опитування та практичного виконання тем курсу. Оцінка залежить від якості виконання завдань самостійної роботи студентів.

Завданням оцінювання є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу.

Студент повинен вільно орієнтуватися в поняттях дисципліни, а також застосовувати їх практично; знати методiku роботи при створенні сценічного образу, в уривках сучасної та класичної драматургії, вміти професійно аналізувати літературно-художні джерела, визначати головну проблему персонажу, вибудовувати дієву лінію ролі, володіти внутрішнім монологом, мати здатність до імпровізації, створювати характер персонажу.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Майстерність актора» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової кредиту та включає: а) систематичне відвідування занять; б) активність роботи на практичних і індивідуальних заняттях; в) вчасне виконання завдань; г) оцінки за результати роботи на заняттях, г) оцінки за виконання усіх завдань самостійної роботи; д) якість виконання елементів майстерності.

Форми контролю:

- практичні завдання;
- перевірка завдання самостійної роботи;
- поточний перегляд.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**12. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

№ з/п	Найменування	Номер теми
1	Робочі програми	1-12
2	Силабус	1-12
3	Презентації	1-12
4	Аудиторія (спеціальний зал для занять)	1-12
5	Вигородки, елементи костюмів, реквізитів	1 - 12
6	Фізична присутність партнерів (групові заняття)	1-12

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. АлжневЮ. «Як би не ми, та не ви...» партитура
2. Антонович Д. Триста років українського театру, 1619-1919.- Львів, 2001
3. Антонюк В. Постановка голосу : навч. посібник для студ. вищих муз. навч. закладів / В. Антонюк. — К. : Укр. ідея, 2000. — 68 с.
4. Барнич М. Майстерність актора: техніка "обману": навч. посіб. з майстерності актора (лекції та практ. заняття) – Київ: Ліра-К, 2016
5. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ : Мистецтво, 1987. 187 с.
6. БреславецьГ. Методичні рекомендації до самостійної роботи до практичних занять з курсу «Музично-драматичний клас» для студентів освітнього ступеня бакалавр за напрямом підготовки 02 «Мистецтво», спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» / Харківська державна академія культури. –Х. : ХДАК, 2017. –24с.
7. Бурлуцький А. В. Українське сценічне мовлення в драматичному театрі –від джерел до сьогодення : монографія / Андрій Бурлуцький. – Одеса : Астропринт, 2011. –216с.
8. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навч. посібник – К.: НАКККіМ, 2014
9. Гринь Л. Теоретико-методичні основи вокальної підготовки майбутніх акторів. Науково-методичний посібник для студентів спеціальності «Театральне мистецтво» / Л. Гринь; [наук. ред. Г. В. Локарева]. — Запоріжжя : ЗНУ, 2011. — 149 с. : нот.
10. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво України / Андрій Гуменюк. –К. :
11. Дитинство і народна культура Слобожанщини: Матеріали фольклорно-етнографічних експедицій 1992 –2000 років / Харківський обласний центр народної творчості. –Х.: Регіон-інформ. 2000. –152с.
12. Дзига. Українські дитячі й молодечі народні ігри та розваги. / Композиція П.Г. Черемського, укладачі: В.І. Семеренський, П.Г. Черемський. Х.: Друк ЛТД, 1999. –528с.: кол. іл.. 61.
13. Дружки та бояри на Слобожанському весіллі. Збірканотацій. Упорядник, автор нотацій та вступ. статі В.М. Осадча. –Х.: ОЦНТ Лабораторія фольклору, 1993. –20с.
14. Зимові свята –в Новий рік ворота / Упор. В. Деміденко, В. Осадча, Н. Плотнік та ін. –Х.: Регіон-інформ, 2003. –180с.

15. Іваницький А. І. Український музичний фольклор. Підручник для вищих навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 320 с.
16. Історія українського театру. У 3 т. / Л. Барабан та ін. ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2009. 876 с.
17. Кисіль О. Г. Український театр: дослідження. – К.: Мистецтво, 1968
18. Коломієць Р. Театр Саксаганського і Карпенко-Карого. Київ : Мистецтво, 1984. 100 с.
19. Корифеї українського театру: Збірник / Упоряд., вступ., приміт. І. О. Волошина. – К.: Мистецтво, 1982. – 309 с.
20. Корнієнко Н. М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Факт, 1998. 469 с.
21. Курбас Л. Філософія театру / Л. Курбас; упоряд. М. Лабінський; [ред. М. Москаленко]. Київ : Основи, 2001. 917 с.
22. Лисенко М. В. Зібрання творів. Дитячі опери. Т. IX. Коза-Дерева. Комічна опера на одну дію. К., 1954. -
23. Мерлін Б. Акторська майстерність : теорія і практика – Х.: Гуманітар. центр, 2017
24. Муравський шлях –97: Матеріали комплексної фольклорно-етнографічної експедиції / Упор. Красиков М., Олійник Н., Осадча В., Семенова М. –Х.: ХДК, 1998. –360 с.
25. Муравський шлях –2000: Матеріали комплексної фольклорно-етнографічної експедиції / Упор. Г. В. Лук'янець, М. П. Маслов, О. В. Коваль –Х.: «Регіон-інформ», 2000. –152 с.
26. Наконечна О. Детермінанти створення і втілення сценічного образу в театральному мистецтві: монограф. / О. Наконечна. – Одеса: Астропринт, 2006. – 248 с.
27. Паві П. Словник театру. Львів, 2006. - 640 с.
28. Пилипчик М. Веснянки. Експедиційні записи –К.: ТОВ «Задруга», 2008 –140 с.: нот., іл..
29. Садовський І. К. Мої театральні згадки. – К., 1956
30. Скуратівський В. Святвечір. [У 2 к.]. –К.: Вироб.-комерц. фірма «Перлина», 1994. –(Укр. пізнав. б-ка «Земляни». Сер. «Українці»). К. I. –288 с.: іл.
31. Скуратівський В. Святвечір. [У 2 к.]. –К.: Вироб.-комерц. фірма «Перлина», 1994. –(Укр. пізнав. б-ка «Земляни». Сер. «Українці»). К. II. –192 с.: іл.
32. Твори українських композиторів К., 1985
33. Твори західноєвропейських композиторів К., 2017

34. Українські жартівливі пісні / Упоряд., передмова, примітки М.М.Красикова; Худож.-оформлювач І.В.Осипов. – Харків: Фоліо, 2004. – 287 с. – (Перлини української культури).
35. Українські традиційні танки. Частини I та II. Фольклористичний гурт «Божичі» та
36. Хай М.Й. Музично-інструментальна культура українців (фолкльорна традиція) – наукове видання, монографія – Київ – Дрогобич, 2007. – 543 с.

Допоміжна

1. Бреславець Г. «Методологічні засади сучасного сценічного втілення українського побутового танцю» // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті – Випуск 4 – Харків: ХДАДМ, 2017 – 246 с. – С.138-142.
2. Бреславець Г. Музично-фольклорне дійство як театралізована інтерпретація фольклорного тексту в творчості Ю.Б.Алжнева // зб. матер. конф. «XIII International Scientific and Practical Conference Social and Economic Aspects of Education in Modern Society» RS Global Sp. Z O.O. Warsaw, Poland, 2019.
3. Гринишина М. Театральна культура рубежу XIX–XX століть : Реалізм. Дискурс / Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ : Фенікс, 2013. 344 с.
4. Єрмакова Н. Березільська культура : історія, досвід / Ін-т екран. мистецтва Нац. акад. мистецтв України. Київ : Фенікс, 2012. 512 с.
5. Коломієць Р. Г. Традиції, канони і новації українського театру. Початок XIX – початок XX ст. / Ростислав Григорович Коломієць; Ін-т проблем сучасн. мист-ва НАМ України. – К.: Інтертехнологія, 2008 – 135 с.
6. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук (Картини світу. Ціннісні орієнтації. Мова. Прогноз). – К. : Факт, 2000. 160 с.
7. Миленька Г. Д. Історія зарубіжного театру (від Античності до Просвітництва: [навч. посібник]. – К. : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2007
8. Нариси з історії театрального мистецтва України XX століття : Акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. Київ : Інтертехнологія, 2006. 1054 с.
9. Проскураков В. Архітектура українського театру. Простір і дія. – Львів : Вид-во нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2001

10. Проект «Нематеріальна культурна спадщина» / Харківський обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва [Електронний ресурс].-Р/д : <http://www.cultura.kh.ua/uk/intangible-cultural-heritage>
11. Український театр ХХ століття : антологія вистав / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва ; за заг. ред. М. Гринишиної. Київ : Фенікс, 2012. 963 с.
12. Черкашин Р. О., Фоміна Ю. Г. Ми – березильці: театральні спогади-роздуми / Роман Олексійович Черкашин, Юлія Гаврилівна Фоміна; Упоряд. В. Собіянський; Передм. Наталія Єрмакова. – К.: Акта, 2008. – 345 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Електронна бібліотека: <http://elib.nplu.org/collection.html?id=39&page=1>
2. Неофіційний сайт Н.М.Матвієнко: <http://matvienko.at.ua>
3. Наше. Тексти пісень з нотами. —Р/д : [<http://nashe.com.ua/song>].
4. Ноти. Золотий фонд української естради. —Р/д : [uaestrada.org/rizne/noty].
5. Ноти українських композиторів —Р/д : [<http://ukrnotes.in.ua/>].
6. Нотный архив Бориса Тараканова. —Р/д : [notes.tarakanov.net/].
7. Офіційний сайт Державного академічного Волинського народного хору: http://uk.wikipedia.org/wiki/Державний_академічний_Волинський_народний_хор
8. Офіційний сайт фестивалю «Країнамрій»: <http://www.krainamriy.com>
9. Офіційний сайт Національного заслуженого академічного українського народного хору ім. Г.Верьовки: <http://www.veryovka.kiev.ua/index.html>
10. Офіційний сайт музейно-історичного комплексу «Пірогово»: <http://pirogovo.at.ua>
11. Офіційний сайт Спілки композиторів України: <http://composersukraine.org>
12. Побутові танці: <http://narodni.com.ua/unt/побутові-танці>
13. Про рідне: <http://proridne.com>
14. Проект «Нематеріальна культурна спадщина» / Харківський обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва [Електронний ресурс].-Р/д : <http://www.cultura.kh.ua/uk/intangible-cultural-heritage>
15. Театр Берегиня -"Коляда" [Електронний ресурс].-Р/д: <https://www.youtube.com/watch?v=peqeH9k2JSo>
16. Театр Берегиня "Вертеп" ч.1 [Електронний ресурс].-Р/д: https://www.youtube.com/watch?v=_VBDharOglc

17. Театр Берегиня "Вертеп" ч.2 [Електронний ресурс].-Р/д:
https://www.youtube.com/watch?v=3eLsiqR_Lq0
18. Театр Берегиня "Вертеп" ч.23 [Електронний ресурс].-Р/д:
<https://www.youtube.com/watch?v=FI6IuPixsI>
19. Театр Берегиня "Служив жи я" [Електронний ресурс].-Р/д: 323. Театр Берегиня Проводи молоді -театр українського фольклору "Берегиня"2. 32. [Електронний ресурс].-Р/д:
<https://www.youtube.com/watch?v=ae4jNheYRSg>
20. Українська спадщина: <http://etnoua.info>
21. Фольклорний гурт «Божичі»: <http://bozhychi.com.ua>
- 22.35. Фольклорний гурт «Веснянка»:
<http://www.folk.org.ua/portal/vesnianka>
23. Фольклорний гурт «Древо»: <http://drevo-folk.kiev.ua/>
24. Фольклорний гурт «Кралиця»: <http://vk.com/club7282630>
25. Відеотека Харківського обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва:
Гречаники <https://www.youtube.com/watch?v=9tKknG5512U>
Карапет (Дівочка Надя) <https://www.youtube.com/watch?v=aPq5d5FJslQ>
Коробочка <https://www.youtube.com/watch?v=l-V1jco8kqA>
Краков'як 1 https://www.youtube.com/watch?v=5zSQTYQ_vRY
Краков'як 2 <https://www.youtube.com/watch?v=vYWt1ge-ybg>
Краков'як 3 <https://www.youtube.com/watch?v=TD4WrLb-f1k>
Кручена <https://www.youtube.com/watch?v=duJcwbkSB58>
Ойра <https://www.youtube.com/watch?v=1jUhqHstPn8>
Полька «Птичка» (Бабочка) <https://www.youtube.com/watch?v=kyZYSwUSF1c>
Реченька <https://www.youtube.com/watch?v=fDfR0u4QIoY>
Яблучко <https://www.youtube.com/watch?v=E-CCXUvDIfs>

Бібліотеки

1. Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека <http://mtlib.org.ua/>
3. Харківська державна наукова бібліотека <https://korolenko.kharkov.com/>

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ОСНОВИ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА (МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ КЛАС)

Програма та навчально-методичні матеріали дисципліни
Для студентів спеціальності «Сценічне мистецтво»
Освітньо-професійної програми підготовки
«Акторське мистецтво драматичного театру та кіно»

Розробник
Гуріна Алла Вікторівна,
Кандидат мистецтвознавства, доцент

Друкується в авторській редакції
Комп'ютерний набір та верстка
Гуріна А.В.

План 2023

Підписано до друку 2023 р. Формат 60 /84 /16
Гарнітура «Times». Папір для мн. Ап.. Друк ризограф.
Ум. друк. арк., 1, 38. Тираж 50 прим. Зам.№
ХДАК,61057, Харків 57, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб.множ.техніки ХДАК